

ĐẠI NAM
UNIVERSITY

Phần trình bày của:

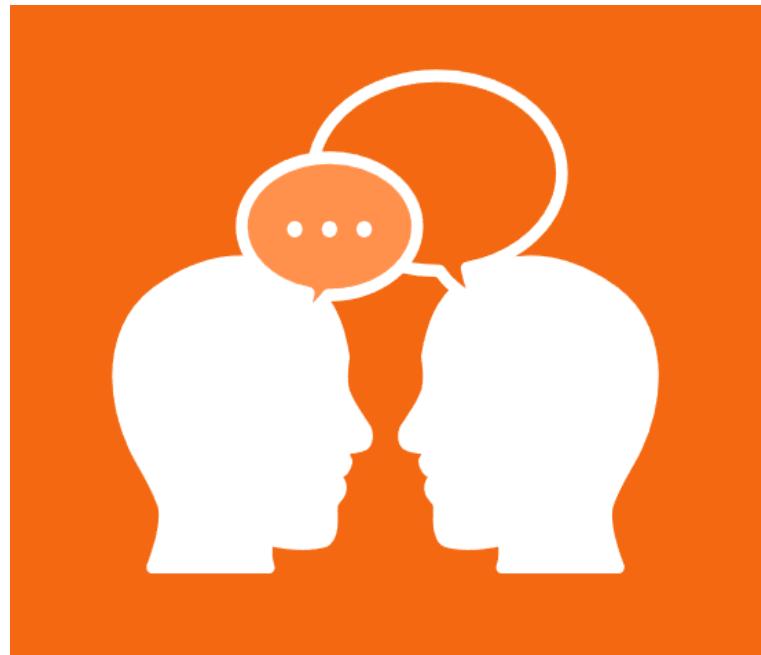
ĐẬU HẢI PHONG

Giảng viên

Đại Nam, ngày 19 tháng 01 năm 2023

LƯU Ý

**KHÔNG NÓI
CHUYỆN RIÊNG**

**KHÔNG SỬ DỤNG
ĐIỆN THOẠI**

KHÔNG NGỦ GẬT

GHI CHÉP ĐẦY ĐỦ

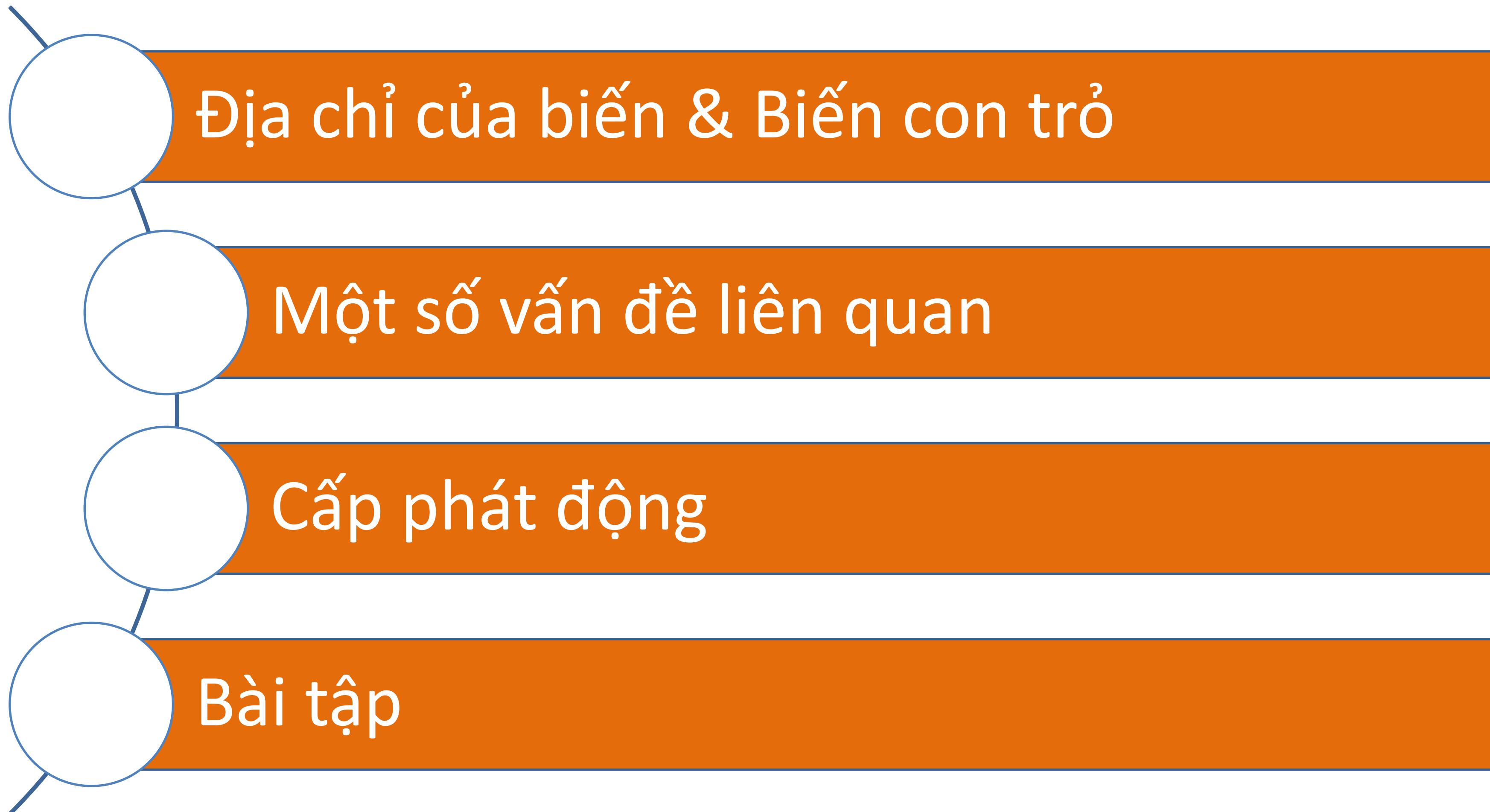

LẬP TRÌNH CƠ BẢN

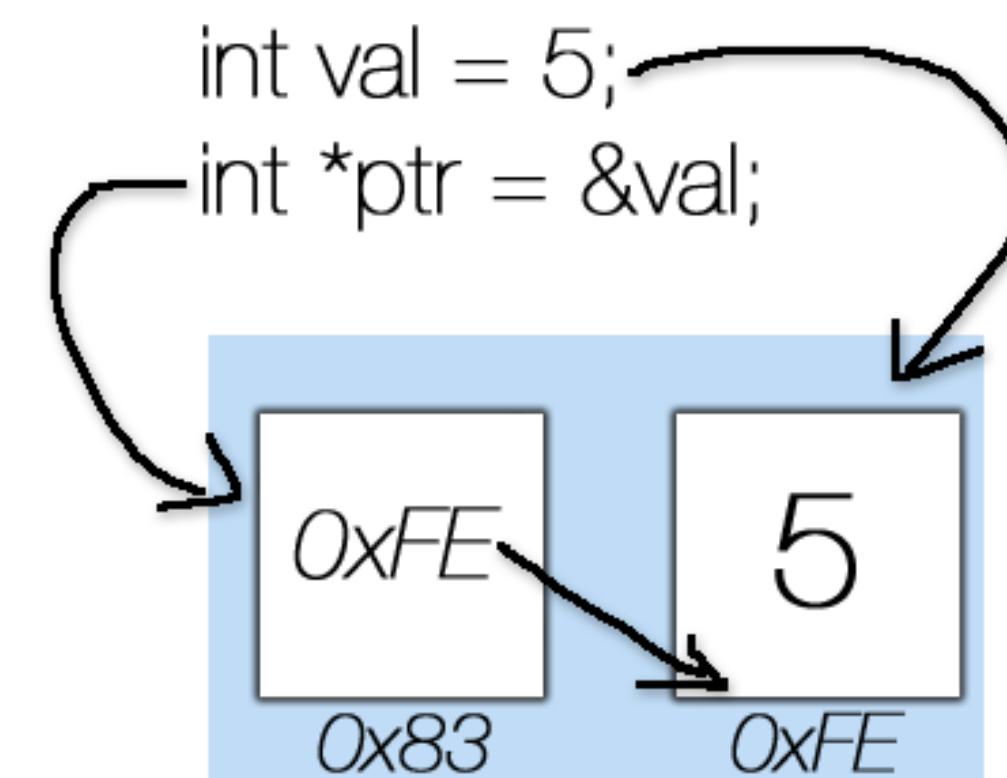
CHƯƠNG 8

CON TRỎ

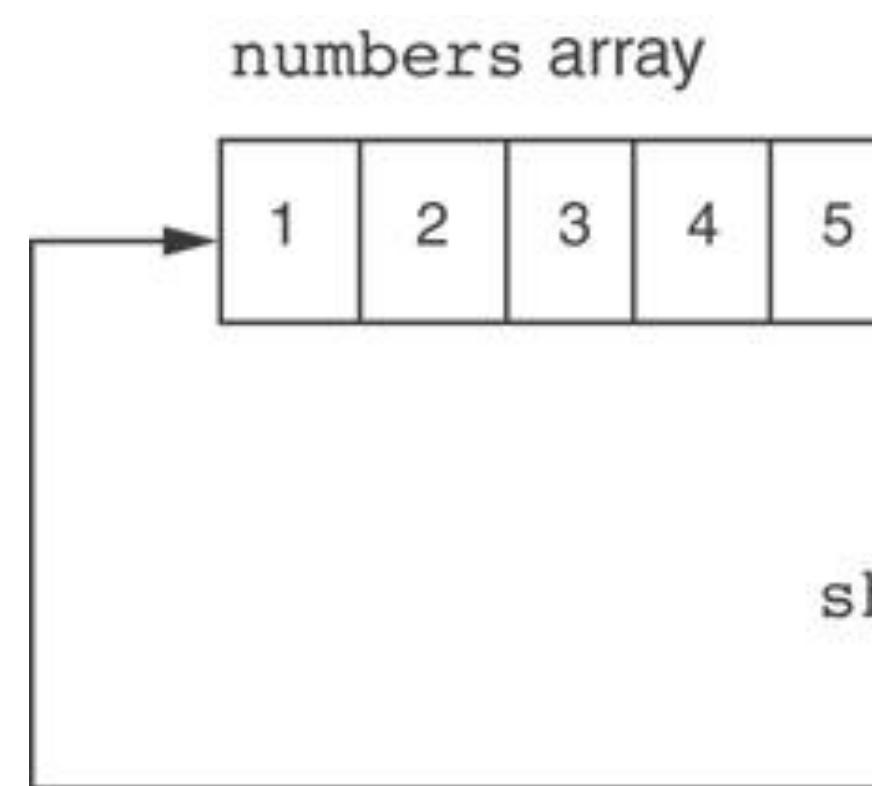
Địa chỉ biến & Biến con trỏ

- Địa chỉ biến:
 - Mỗi biến trong chương trình được lưu trong một địa chỉ duy nhất.
 - Sử dụng toán tử địa chỉ & để lấy địa chỉ của biến
 - int num = -99;
 - cout<<# //In ra địa chỉ của biến num hệ hecxa
- Biến con trỏ:
 - Thường được gọi là con trỏ, là 1 biến dùng để **năm giữ địa chỉ**
 - Bởi vì biến con trỏ nắm giữ địa chỉ của phần dữ liệu khác hay nó “trỏ” đến dữ liệu

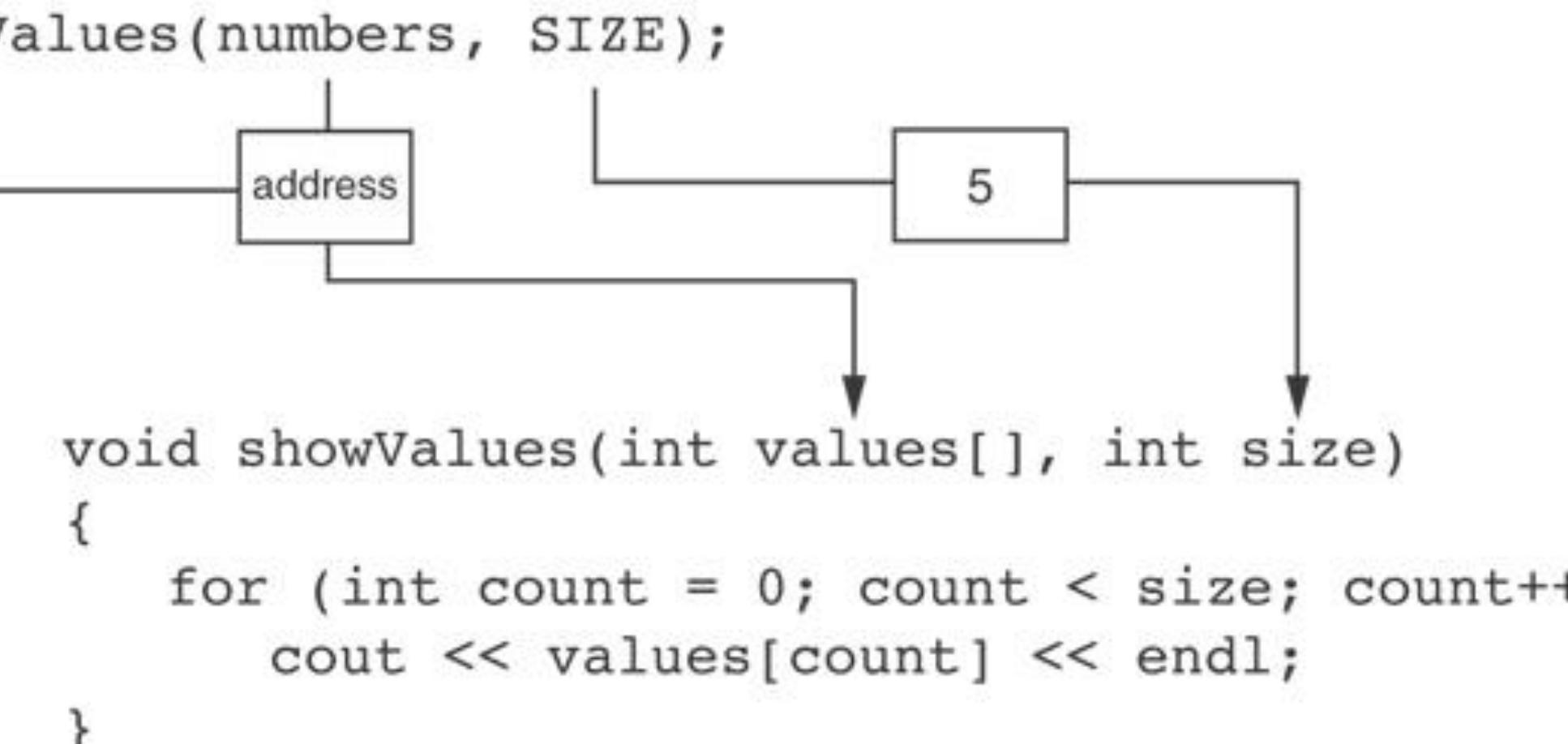
Một số thứ giống như con trỏ

- Truyền mảng như đối số của hàm
 - showValues(numbers, SIZE);

Tham số **values** trong hàm **showValues** là con trỏ trả về mảng numbers.

C++ tự động lưu trữ địa chỉ của **number** trong tham số **value**.

Một số thứ giống như con trỏ

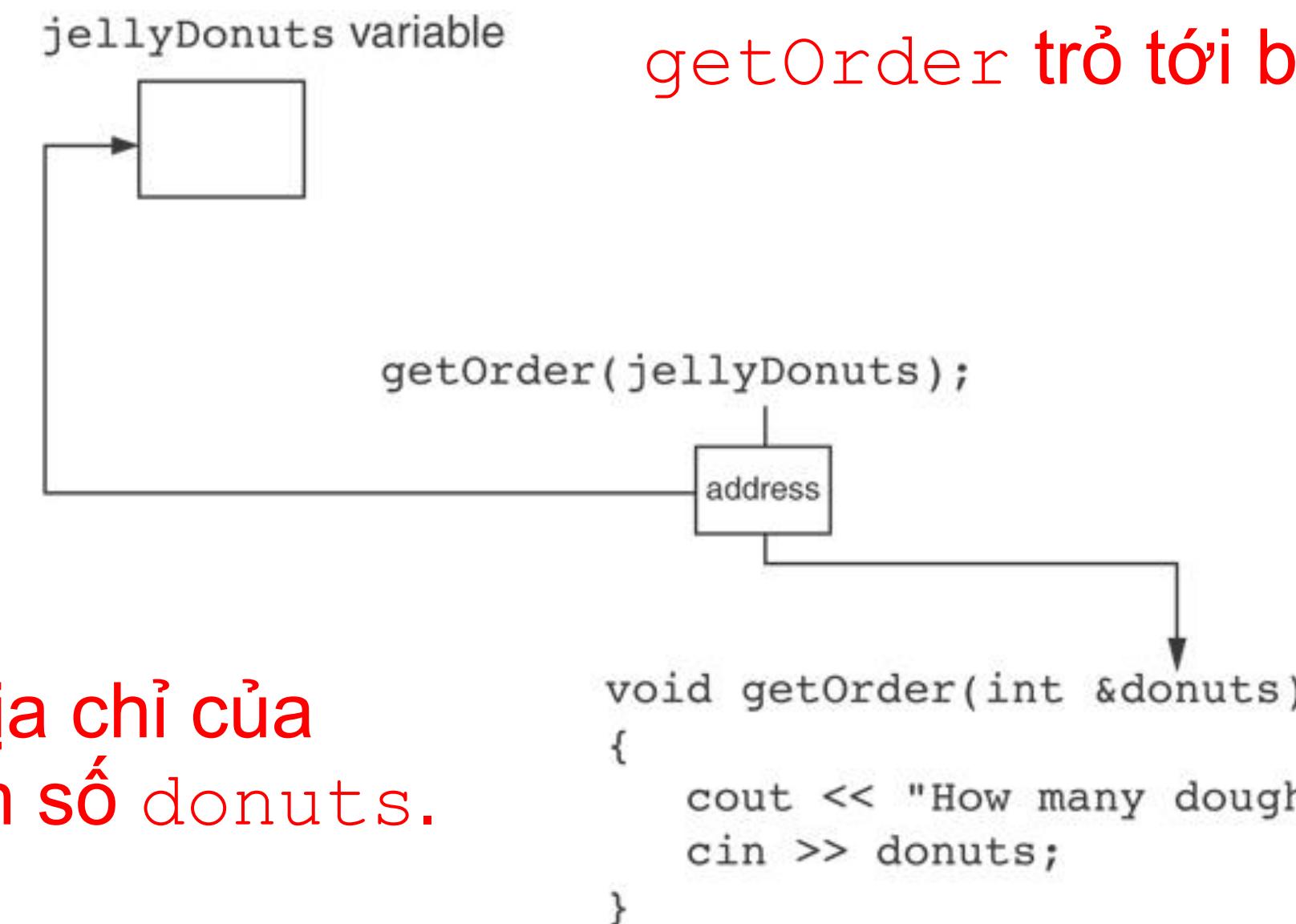
- Biến tham chiếu:

- Giả sử có hàm sau:

```
void getOrder(int &donuts)
{
    cout << "How many doughnuts do you want? ";
    cin >> donuts;
}
```

- Và gọi hàm như sau:

```
int jellyDonuts;
getOrder(jellyDonuts);
```


C++ tự động lưu trữ địa chỉ của jellyDonuts trong tham số donuts.

Tham số donuts trong hàm getOrder trả về biến jellyDonuts.

Biến con trỏ

- Biến con trỏ là một cách dùng 1 *địa chỉ bộ nhớ để làm việc* với một phần dữ liệu.
- Con trỏ là mức thấp hơn (low-level) mảng và tham chiếu
- Điều này có nghĩa là bạn **phải chịu trách nhiệm tìm địa chỉ** bạn muôn lưu trong con trỏ và sử dụng nó chính xác.
- Định nghĩa:
`int *intptr;`
→ Hiểu là intptr có thể nắm giữ địa chỉ của biến int
- Khoảng cách trong định nghĩa không quan trọng:
`int * intptr; // giống ở trên`
`int* intptr; // giống ở trên`

Biến con trỏ

- Gán 1 địa chỉ cho biến con trỏ & Tổ chức bộ nhớ:

```
int *intptr;
```

```
intptr = &num;
```

Program 9-2

```
1 // This program stores the address of a variable in a pointer.  
2 #include <iostream>  
3 using namespace std;  
4  
5 int main()  
6 {  
7     int x = 25;      // int variable  
8     int *ptr;        // Pointer variable, can point to an int  
9  
10    ptr = &x;        // Store the address of x in ptr  
11    cout << "The value in x is " << x << endl;  
12    cout << "The address of x is " << ptr << endl;  
13    return 0;  
14 }
```


Địa chỉ của num: 0x4a00

Program Output

The value in x is 25

The address of x is 0x7e00

Thao tác gián tiếp

- Toán tử gián tiếp (*) tham chiếu đến một con trỏ
- Cho phép truy cập vào phần tử mà con trỏ trỏ đến

```
int x = 25;  
int *intptr = &x;  
cout << *intptr << endl; //In ra 25
```

Program 9-3

```
1 // This program demonstrates the use of the indirection operator.  
2 #include <iostream>  
3 using namespace std;  
4  
5 int main()  
6 {  
7     int x = 25;      // int variable  
8     int *ptr;        // Pointer variable, can point to an int  
9  
10    ptr = &x;         // Store the address of x in ptr  
11  
12    // Use both x and ptr to display the value in x.  
13    cout << "Here is the value in x, printed twice:\n";  
14    cout << x << endl;    // Displays the contents of x  
15    cout << *ptr << endl; // Displays the contents of x  
16  
17    // Assign 100 to the location pointed to by ptr. This  
18    // will actually assign 100 to x.  
19    *ptr = 100;  
20  
21    // Use both x and ptr to display the value in x.  
22    cout << "Once again, here is the value in x:\n";  
23    cout << x << endl;    // Displays the contents of x  
24    cout << *ptr << endl; // Displays the contents of x  
25  
26 }
```

Program Output

```
Here is the value in x, printed twice:  
25  
25  
Once again, here is the value in x:  
100  
100
```

Mối quan hệ giữa mảng và con trỏ

- Tên mảng bắt đầu bằng địa chỉ của mảng

int vals[] = {4, 7, 11};

4	7	11
---	---	----

- Địa chỉ của vals: 0xa00

```
cout << vals; // displays 0x4a00
```

```
cout << vals[0]; // displays 4
```

- Tên mảng có thể sử dụng như con trỏ hằng:

int vals[] = {4, 7, 11};

```
cout << *vals; // displays 4
```

- Con trỏ có thể sử dụng như tên mảng:

int *valptr = vals;

```
cout << valptr[1]; // displays 7
```

Mối quan hệ giữa mảng và con trỏ

Program 9-5

```
1 // This program shows an array name being dereferenced with the *
2 // operator.
3 #include <iostream>
4 using namespace std;
5
6 int main()
7 {
8     short numbers[ ] = {10, 20, 30, 40, 50};
9
10    cout << "The first element of the array is ";
11    cout << *numbers << endl;
12    return 0;
13 }
```

Program Output

The first element of the array is 10

Con trỏ trong biểu thức

- Giả sử:

```
int vals[]={4,7,11}, *valptr;
```

```
valptr = vals;
```

- Vậy valptr + 1 là gì???

- Điều này có nghĩa là (địa chỉ valptr) + (1*kích thước int);

```
cout << *(valptr+1); //displays 7
```

```
cout << *(valptr+2); //displays 11
```

- Chú ý là sử dụng () trong biểu thức

Truy cập mảng

- Các phần tử của mảng có thể truy cập bằng một số cách sau:

Phương pháp truy cập mảng	Ví dụ
Tên mảng và []	<code>vals[2] = 17;</code>
Con trỏ trỏ đến mảng và []	<code>valptr[2] = 17;</code>
Tên mảng và chỉ số của mảng	<code>*(vals + 2) = 17;</code>
Con trỏ trỏ đến mảng và chỉ số của mảng	<code>*(valptr + 2) = 17;</code>

- Chuyển đổi: `vals[i]` tương đương với `*(vals + i)`
- Khi sử dụng tên mảng hay con trỏ thì: Không thực hiện kiểm tra giới hạn mảng trong truy cập mảng

Truy cập mảng

Program 9-7

```
1 // This program uses subscript notation with a pointer variable and
2 // pointer notation with an array name.
3 #include <iostream>
4 using namespace std;
5
6 int main()
7 {
8     const int NUM_COINS = 5;
9     double coins[NUM_COINS] = {0.05, 0.1, 0.25, 0.5, 1.0};
10    double *doublePtr; // Pointer to a double
11    int count; // Array index
12
13    // Assign the address of the coins array to doublePtr.
14    doublePtr = coins;
15
16    // Display the contents of the coins array. Use subscripts
17    // with the pointer!
18    cout << "Here are the values in the coins array:\n";
19    for (count = 0; count < NUM_COINS; count++)
20        cout << doublePtr[count] << " ";
21
22    // Display the contents of the array again, but this time
23    // use pointer notation with the array name!
24    cout << "\nAnd here they are again:\n";
25    for (count = 0; count < NUM_COINS; count++)
26        cout << *(coins + count) << " ";
27    cout << endl;
28    return 0;
29 }
```

Program Output

Here are the values in the coins array:
0.05 0.1 0.25 0.5 1
And here they are again:
0.05 0.1 0.25 0.5 1

Phép toán trên con trỏ

- Thao tác trên biến con trỏ

Thao tác	Ví dụ
++, --	int vals[] = {4, 7, 11}; int *valptr = vals;
+ , - (pointer and int)	valptr++; // points at 7 valptr--; // now points at 4
+=, -= (pointer and int)	cout << *(valptr + 2); // 11
- (pointer from pointer)	valptr = vals; // points at 4 valptr += 2; // points at 11
	cout << valptr - val; // difference // (number of ints) between valptr // and val

Phép toán trên con trỏ

Program 9-9

```
1 // This program uses a pointer to display the contents of an array.
2 #include <iostream>
3 using namespace std;
4
5 int main()
6 {
7     const int SIZE = 8;
8     int set[SIZE] = {5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40};
9     int *numPtr = nullptr; // Pointer
10    int count;           // Counter variable for loops
11
12    // Make numPtr point to the set array.
13    numPtr = set;
14
15    // Use the pointer to display the array contents.
16    cout << "The numbers in set are:\n";
17    for (count = 0; count < SIZE; count++)
18    {
19        cout << *numPtr << " ";
20        numPtr++;
21    }
22
23    // Display the array contents in reverse order.
24    cout << "\nThe numbers in set backward are:\n";
25    for (count = 0; count < SIZE; count++)
26    {
27        numPtr--;
28        cout << *numPtr << " ";
29    }
30    return 0;
31 }
```

Program Output

```
The numbers in set are:  
5 10 15 20 25 30 35 40  
The numbers in set backward are:  
40 35 30 25 20 15 10 5
```

Kiểm tra

CHECKPOINT

Checkpoint

9.1 Write a statement that displays the address of the variable count.

9.2 Write the definition statement for a variable fltPtr. The variable should be a pointer to a float.

9.3 List three uses of the * symbol in C++.

9.4 What is the output of the following code?

```
int x = 50, y = 60, z = 70;
int *ptr = nullptr;

cout << x << " " << y << " " << z << endl;
ptr = &x;
*ptr *= 10;
ptr = &y;
*ptr *= 5;
ptr = &z;
*ptr *= 2;
cout << x << " " << y << " " << z << endl;
```

9.5 Rewrite the following loop so it uses pointer notation (with the indirection operator) instead of subscript notation.

```
for (int x = 0; x < 100; x++)
    cout << arr[x] << endl;
```

9.6 Assume ptr is a pointer to an int and holds the address 12000. On a system with 4-byte integers, what address will be in ptr after the following statement?

```
ptr += 10;
```

9.7 Assume pint is a pointer variable. Is each of the following statements valid or invalid? If any is invalid, why?

- A) pint++;
- B) --pint;
- C) pint /= 2;
- D) pint *= 4;
- E) pint += x; // Assume x is an int.

9.8 Is each of the following definitions valid or invalid? If any is invalid, why?

- A) int ivar;
 int *iptr = &ivar;
- B) int ivar, *iptr = &ivar;
- C) float fvar;
 int *iptr = &fvar;
- D) int nums[50], *iptr = nums;
- E) int *iptr = &ivar;
 int ivar;

Khởi tạo và So sánh con trỏ

- Khởi tạo:
 - Có thể khởi tạo khi định nghĩa
 - int num, *numptr = #
 - int val[3], *valptr = val;
 - Không thể sai kiểu dữ liệu
- double cost;
int *ptr = &cost; // sẽ không làm việc SAI
 - Có thể kiểm tra con trỏ **ptr** không hợp lệ với cú pháp sau:
 - if (!ptr) ...
- So sánh:
 - Toán tử quan hệ: **>, <, =, ...** có thể sử dụng để so sánh địa chỉ con trỏ
 - So sánh địa chỉ của con trỏ không giống như nội dung được trả bởi con trỏ.
 - if (ptr1 == ptr2) // so sánh địa chỉ
 - if (*ptr1 == *ptr2) // so sánh nội dung

Con trả là tham số của hàm

- Một con trả có thể là 1 tham số
- Làm việc *giống như biến tham chiếu*, cho phép thay đổi đối số từ trong hàm.
- Yêu cầu:
 - Có dấu * trong hàm nguyên mẫu và tiêu đề hàm

```
void getNum(int *ptr); // ptr là con trả trả đến kiểu nguyên
```
 - Có dấu * trong thân hàm để tham chiếu đến con trả

```
cin >> *ptr;
```
 - Truyền địa chỉ của đối số cho hàm

```
getNum(&num); // truyền địa chỉ của num cho hàm getNum
```

• Ví dụ:

```
void swap(int *x, int *y)
{
    int temp;
    temp = *x;
    *x = *y;
    *y = temp;
}
```

```
int num1 = 2, num2 = -3;
swap(&num1, &num2);
```

Con trả là tham số của hàm

Program 9-11

```
1 // This program uses two functions that accept addresses of
2 // variables as arguments.
3 #include <iostream>
4 using namespace std;
5
6 // Function prototypes
7 void getNumber(int *);
8 void doubleValue(int *);
9
10 int main()
11 {
12     int number;
13
14     // Call getNumber and pass the address of number.
15     getNumber(&number);
16
17     // Call doubleValue and pass the address of number.
18     doubleValue(&number);
19
20     // Display the value in number.
21     cout << "That value doubled is " << number << endl;
22
23 }
24 }
```

```
25 //*****
26 // Definition of getNumber. The parameter, input, is a pointer. *
27 // This function asks the user for a number. The value entered *
28 // is stored in the variable pointed to by input. *
29 //*****
30
31 void getNumber(int *input)
32 {
33     cout << "Enter an integer number: ";
34     cin >> *input;
35 }
36
37 //*****
38 // Definition of doubleValue. The parameter, val, is a pointer. *
39 // This function multiplies the variable pointed to by val by *
40 // two. *
41 //*****
42
43 void doubleValue(int *val)
44 {
45     *val *= 2;
46 }
```

Program Output with Example Input Shown in Bold

Enter an integer number: **10**

That value doubled is 20

Con trả hằng

- Nếu muốn lưu địa chỉ của một hằng trong một con trả, thì cần lưu nó trong một con trả trả đến hằng.
- Ví dụ:

```
const int SIZE = 6;
```

```
const double payRates[SIZE]={18.55, 17.45, 12.85, 14.97, 10.35, 18.89};
```

- Trong đó, **payRates** là mảng của hằng số double.
- Truyền mảng **payRates** cho hàm:

```
void displayPayRates(const double *rates, int size)
{
    for (int count = 0; count < size; count++)
    {
        cout << "Pay rate for employee " << (count + 1)
            << " is $" << *(rates + count) << endl;
    }
}
```

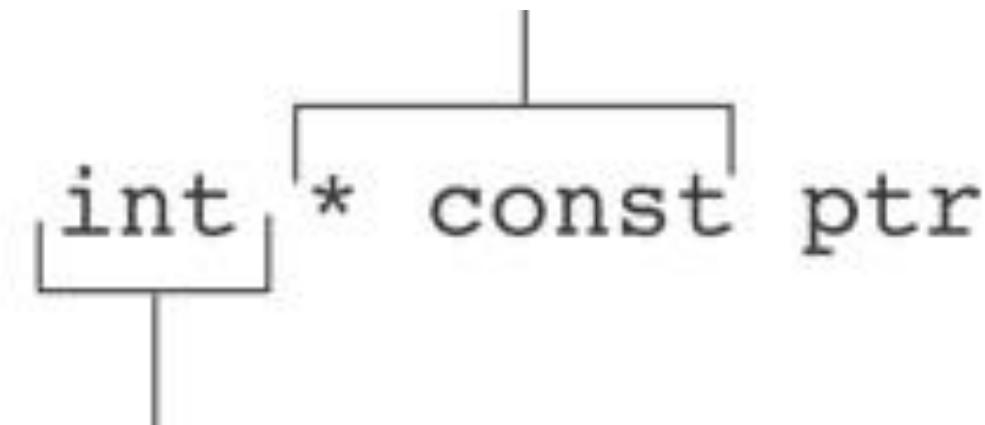
Tham số rates là con trả trả tới hằng double.

Con trỏ hằng

- Một con trỏ hằng là một con trỏ mà được khởi tạo với một địa chỉ thì **không thể** trỏ đến bất cứ đâu.
 - Ví dụ:

```
int value = 22
int * const pt
```

* **const** xác định ptr là
một con trỏ hằng

**Đây là xác định cái gì
mà ptr trỏ đến**

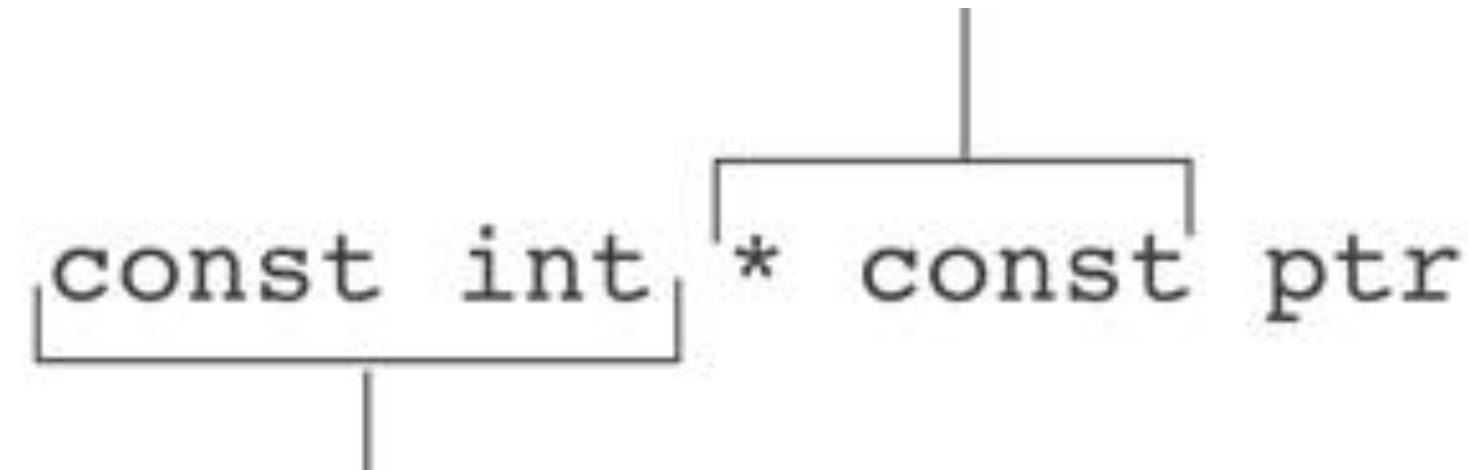
Con trả hằng trả đến hằng số

- Một con trả hằng trả đến hằng số:
 - Là 1 con trả mà con trả đó trả đến hằng số
 - Một con trả không thể trả đến bất kỳ đâu ngoại trừ những gì nó đã trả đến.
- Ví dụ:

```
int value = 22;
```

```
const int * const ptr = &value;
```

* **const** xác định ptr là
một con trả hằng

**Đây là xác định cái gì
mà ptr trả đến**

Cấp phát bộ nhớ động

- Có thể cấp phát lưu trữ cho 1 biến khi chương trình đang chạy.
- Máy tính sẽ trả về địa chỉ của biến cấp phát mới.
- Sử dụng toán tử **new** để cấp phát bộ nhớ
 - double *dptr;
 - dptr = new double;
- **new** trả về địa chỉ bộ nhớ
- Có thể sử dụng new để cấp phát mảng
 - const int SIZE = 25;
 - arrayPtr = new double[SIZE];
- Có thể truy cập mảng như sau:
- Chương trình sẽ dừng khi không đủ bộ nhớ để cấp phát

```
for(i = 0; i < SIZE; i++)
    *arrayptr[i] = i * i;
```

or

```
for(i = 0; i < SIZE; i++)
    *(arrayptr + i) = i * i;
```

Giải phóng bộ nhớ

- Sử dụng delete để giải phóng bộ nhớ
 - delete fptr;
- Sử dụng [] để giải phóng mảng động
 - delete [] arrayptr;
- Chỉ sử dụng delete với cấp phát bộ nhớ động

Program 9-14

```
1 // This program totals and averages the sales figures for any
2 // number of days. The figures are stored in a dynamically
3 // allocated array.
4 #include <iostream>
5 #include <iomanip>
6 using namespace std;
7
8 int main()
9 {
10     double *sales,      // To dynamically allocate an array
11         total = 0.0, // Accumulator
12         average;    // To hold average sales
```

Giải phóng bộ nhớ

Program 9-14 (continued)

```

13     int numDays,           // To hold the number of days of sales
14         count;            // Counter variable
15
16     // Get the number of days of sales.
17     cout << "How many days of sales figures do you wish ";
18     cout << "to process? ";
19     cin >> numDays;
20
21     // Dynamically allocate an array large enough to hold
22     // that many days of sales amounts.
23     sales = new double[numDays];
24
25     // Get the sales figures for each day.
26     cout << "Enter the sales figures below.\n";
27     for (count = 0; count < numDays; count++)
28     {
29         cout << "Day " << (count + 1) << ":" ;
30         cin >> sales[count];
31     }
32

```

Dòng 49, gán 0 cho con trỏ sales sau khi giải phóng. Điều này tránh truy cập đến vùng nhớ sau giải phóng và tránh sử dụng lại

```

33     // Calculate the total sales
34     for (count = 0; count < numDays; count++)
35     {
36         total += sales[count];
37     }
38
39     // Calculate the average sales per day
40     average = total / numDays;
41
42     // Display the results
43     cout << fixed << showpoint << setprecision(2);
44     cout << "\n\nTotal Sales: $" << total << endl;
45     cout << "Average Sales: $" << average << endl;
46
47     // Free dynamically allocated memory
48     delete [] sales;
49     sales = 0;          // Make sales point to null.
50
51     return 0;
52 }

```

Program Output with Example Input Shown in Bold

How many days of sales figures do you wish to process? **5** [Enter]

Enter the sales figures below.

Day 1: **898.63** [Enter]

Day 2: **652.32** [Enter]

Day 3: **741.85** [Enter]

Day 4: **852.96** [Enter]

Day 5: **921.37** [Enter]

Total Sales: \$4067.13

Average Sales: \$813.43

Hàm trả về con trỏ

- Con trỏ có thể là kiểu trả về của hàm:
 - int * newNum();
- Hàm không được trả về một con trỏ trả đến một biến cục bộ trong hàm.
- Hàm trả về con trỏ khi:
 - Dữ liệu được truyền vào cho hàm như 1 đối số
 - Để bộ nhớ cấp phát động

Program 9-15

```
1 // This program demonstrates a function that returns
2 // a pointer.
3 #include <iostream>
4 #include <cstdlib> // For rand and srand
5 #include <ctime> // For the time function
6 using namespace std;
7
8 // Function prototype
9 int *getRandomNumbers(int);
10
```

(program continues)

Hàm trả về con trỏ

Program 9-15 (continued)

```
11 int main()
12 {
13     int *numbers = nullptr; // To point to the numbers
14
15     // Get an array of five random numbers.
16     numbers = getRandomNumbers(5);
17
18     // Display the numbers.
19     for (int count = 0; count < 5; count++)
20         cout << numbers[count] << endl;
21
22     // Free the memory.
23     delete [] numbers;
24     numbers = nullptr;
25     return 0;
26 }
27
```

Program Output

```
2712
9656
24493
12483
7633
```

```
28 //*****
29 // The getRandomNumbers function returns a pointer *
30 // to an array of random integers. The parameter   *
31 // indicates the number of numbers requested.    *
32 //*****
33
34 int *getRandomNumbers(int num)
35 {
36     int *arr = nullptr; // Array to hold the numbers
37
38     // Return a null pointer if num is zero or negative.
39     if (num <= 0)
40         return nullptr;
41
42     // Dynamically allocate the array.
43     arr = new int[num];
44
45     // Seed the random number generator by passing
46     // the return value of time(0) to srand.
47     srand( time(0) );
48
49     // Populate the array with random numbers.
50     for (int count = 0; count < num; count++)
51         arr[count] = rand();
52
53     // Return a pointer to the array.
54     return arr;
55 }
```


Kiểm tra

9.9 Assuming arr is an array of ints, will each of the following program segments display "True" or "False"?

- A) if (arr < &arr[1])
 cout << "True";
else
 cout << "False";
- B) if (&arr[4] < &arr[1])
 cout << "True";
else
 cout << "False";
- C) if (arr != &arr[2])
 cout << "True";
else
 cout << "False";
- D) if (arr != &arr[0])
 cout << "True";
else
 cout << "False";

9.10 Give an example of the proper way to call the following function:

```
void makeNegative(int *val)  
{  
    if (*val > 0)  
        *val = -(*val);  
}
```

9.11 Complete the following program skeleton. When finished, the program will ask the user for a length (in inches), then convert that value to centimeters, and display the result. You are to write the function convert. (Note: 1 inch = 2.54 cm. Do not modify function main.)

```
#include <iostream>  
#include <iomanip>  
using namespace std;  
  
// Write your function prototype here.
```

```
int main()  
{  
    double measurement;  
  
    cout << "Enter a length in inches, and I will convert\n";  
    cout << "it to centimeters: ";  
    cin >> measurement;  
    convert(&measurement);  
    cout << fixed << setprecision(4);  
    cout << "Value in centimeters: " << measurement << endl;  
    return 0;  
}  
  
//  
// Write the function convert here.  
//
```

9.12 Look at the following array definition:

```
const int numbers[SIZE] = { 18, 17, 12, 14 };
```

Suppose we want to pass the array to the function processArray in the following manner:

```
processArray(numbers, SIZE);
```

Which of the following function headers is the correct one for the processArray function?

- A) void processArray(const int *arr, int size)
- B) void processArray(int * const arr, int size)

9.13 Assume ip is a pointer to an int. Write a statement that will dynamically allocate an integer variable and store its address in ip. Write a statement that will free the memory allocated in the statement you wrote above.

9.14 Assume ip is a pointer to an int. Then, write a statement that will dynamically allocate an array of 500 integers and store its address in ip. Write a statement that will free the memory allocated in the statement you just wrote.

9.15 What is a null pointer?

9.16 Give an example of a function that correctly returns a pointer.

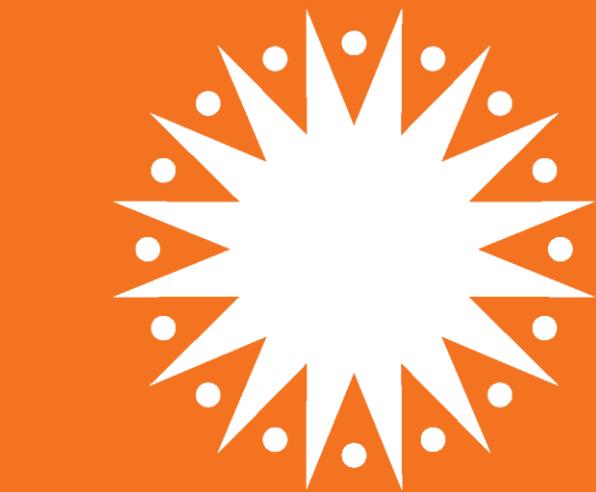
9.17 Give an example of a function that incorrectly returns a pointer.

HỎI ĐÁP

Bài tập

- **Bài tập chương 8:**
 - Chapter8_Programming Challenges.pdf

ĐẠI NAM
UNIVERSITY

Trân trọng cảm ơn!

ĐẬU HẢI PHONG

Giảng viên

dauhaiphong@dainam.edu.vn

0912441435